

"Selvom man er et lille land, kan man godt tænke og handle stort."

75-året for opførelsen af tårnet på Ejer Bavnehøj

Deres Excellencer, borgmester, mine Damer og Herrer,

Kære alle sammen,

Det er ikke hver dag, jeg har lejlighed til at bruge en talerstol, der er så højt beliggende, at man kan skue ud over om ikke hele Danmark så en god del deraf.

Det er en god dag i dag. Man kan blive større på mange måder. Danmark blev lidt større i går. Vi fik en familieførøgelse, Prinsesse Alexandra og Prins Joachim blev forældre. Der skal lyde et tillykke fra den danske regering. Ja, jeg er sikker på fra hele Danmark. Tillykke med den førstefødte.

Dagens 75-års jubilar, Tårnet, står stolt og knejser på sin bakketop. Hvad er det mon der gør, at vi danskere er så glade for at bygge tårne på bakketoppe? Himmelbjerget har sit tårn, Rytterknægten på Bornholm har sit og Ejer Bavnehøj har naturligvis sit eget tårn.

Jeg tror ikke, det er fordi problemer tårner sig op omkring os. Nej svaret er noget andet. Et folk som vort har brug for at vide, hvor vi kommer fra. Det er jo forudsætningen for at kunne vide, hvor vi skal hen. Vi har brug for og kan godt lide frit udsyn. Vi kan godt lide at have samlingspunkter. Vi kan godt lide at have sammenhold. Vi vil have noget, der kan ses. Vi vil have en stræben efter noget, der også signalerer til os, at vi naturligvis kan gøre det bedre i vores land og uden for vores lands grænser.

* * *

Det var jo her midt i den jyske natur, midt i dette bevis på, at "Danmark er et yndigt land, som bugter sig i bakkedal", at man for 75 år siden rejste tårnet til minde om Nordslesvigsk genforening med Danmark, indviet af Kongen. Tårnet er et smukt udtryk for den glæde og taknemmelighed, som alle danske den gang følte over, at landsdelen kom tilbage til Danmark, at landsmænd igen blev forenet med landsmænd.

Nogen vil i disse moderne TV tider, hvor alting skal gå så stærkt og vi alle sammen har så travlt måske tænke, nå ja, det var jo dengang. Det er jo historie nu. Hvad vedrører det mig i dag? Og dertil må jeg svare: Det vedrører dig meget mere, end du tror.

Med genforeningen i 1920 blev så at sige det Danmark skabt, som alle børnene lærer om i skolen, det landkort vi kender så godt. I 1920 fik vi løst et brændende nationalt problem, som siden 1864 havde naget os og i årtier havde belastet forholdet til den store nabo i syd. I 1920 blev grundstenen lagt til en ny start. Et gennembrud for demokratiet, når det er smukkeste.

Det var jo ikke størrelsen af den militære magt, der bestemte, men det var folket, der bestemte. Vi viste hele verden og vi viste frem for alt os selv og vor nabo mod syd, at det kan lade sig gøre. At grænsen mellem Danmark og Tyskland i 1920 ikke blev draget ved militær magt, men blev draget på demokratisk vis ved to folkeafstemninger.

Det var sønderjyderne selv, der med stemmesedlen i hånd fastlagde, hvor den grænse skulle gå. Det var dengang et særsyn. Den fredeligste, demokratiske måde at løse grænsestridigheder på er desværre fortsat et særsyn, fortsat en undtagelse.

Dengang valgte vi den nationale selvbestemmelsesret. Dengang sagde vi farvel til den historiske ret og strid, hvor begge parter mener de har ret under henvisning til historien og fortiden og uforsonligt gør krav gældende, som uvægerligt fører til blodige opgør. Det var rigtig set af os den gang.

Vi har siden alt for mange gange set, hvor galt det kan gå andre steder. Senest i Kosovo.

Løsningen af vores grænsespørgsmål på den demokratiske og værdige måde, vi gjorde det, var en forudsætning for, at vi i årene efter også fik skabt et godt forhold over grænsen mellem mindretal og flertal. Det fik vi cementeret i 1955 ved den velkendte København/Bonn erklæring om mindretalenes rettigheder.

Her blev det slået fast - flot og klart, - at bekendelsen til tysk og dansk nationalitet og kultur er fri, og at den ikke må bestrides eller efterprøves af myndigheder. Eller sagt på godt dansk: Vi behandler vore mindretal, ligesom vi selv ønsker at blive behandlet.

Det er en bestemmelse, hvis efterlevelse desværre ikke er en selvfølge alle steder i Europa og verden.

* * *

Jeg mener, det er helt enestående, det Danmark har løftet her. To gyldne demokratiske og humanistiske snit, en grænsedragning ved hjælp af folkets ønske: Hvor vil du høre til? Og hvordan finder mindretal og flertal sammen om at lære at leve i fred og fordragelighed? Vi kan være stolte over det projekt. Der står respekt om det. Vi kan være stolte over, at mindretallene fandt deres identitet i respekt af flertallet. Den historie er god at blive klog på i vores verden.

Et eksempel til efterfølgelse men ikke bare en automatisk eksportvare. For vi er ikke færdige med samarbejdet med vores venner og naboer. Vi har også meget, vi kan udvikle. Andre folk, der søger deres fremtid, må sige til sig selv: Hvis man virkelig vil det, så kan man godt bære sig ad, som vi har gjort. Men man skal ville det. Ethvert land og ethvert folk, mindretal som flertal må selv finde deres løsninger og give dem næring ved at udvise gensidig respekt.

Og så skal vi huske alle sammen, at vores danskhed ikke er ekstrem nationalisme men bevidsthed om, hvor man hører til, hvor man kommer fra.

Jeg sad og tænkte på det, da jeg så de dygtige unge mennesker fra DGI for et øjeblik siden. Blandt pigerne var også to, så jeg, hvis forældre måske ikke er født og opvokset i Danmark, men de er alle sammen danske på det gymnastik-hold. Det kan jeg godt love jer. Og måske er det også en hilsen her fra Ejer Bavnehøj til Odense: De mennesker og de unge knægte, som ikke kan finde ud af, hvad der er ret, og hvad der er vrang, skal have aktivitet, skal deltage på et gymnastikhold, skal bruge deres kræfter om dagen, så de kan sove om natten i stedet for at rende på gaderne.

Vi skal se for os, at den ungdom, der nu vokser op har også et signal fra Ejer Bavnehøj i sig: Vi kan godt som et flot dansk folk, der ved, hvad danskhed er, også favne den opgave - at sikre, at unge 2.-generations indvandrere, som vokser op i Danmark, bliver en helt naturlig del af det danske samfund.. Bare vi bærer os klogt og rigtigt ad.

* * *

Vores vej til fred er der mange, der har fået øjnene op for. Den ene udenlandske delegation efter den anden har besøgt os. Jeg har ladet mig fortælle, at en parlamentarisk delegation fra Makedonien

besøgte Danmark i foråret for at suge indtryk til sig fra begge sider af den dansk-tyske grænse. Og det vel og mærke mens konflikten i Kosovo kørte i højeste gear. Det vi kan vise i vores del af verden, er at vores vej er den fredeligste og demokratiets vej er den holdbare.

Vi skal også lære at passe godt på det. Heldigvis er grænselandet blevet et godt og naturligt mødested for danske og tyske statsoverhoveder og politikere. Sidste år havde hendes majestæt Dronningen møde med den tyske forbundspræsident og besøgte det danske og det tyske mindretal. Jeg havde selv lejlighed til ved dette års danske årsmøder i Flensborg at træffe Heide Simonis, ministerpræsident i Slesvig-Holsten. Vores erfaring, vores fundament og den udvikling, vi bygger op, er en god ballast for alt det, vi gør uden for vores lands grænser.

Jeg tænker på vores kamp for menneskerettigheder, vores indsats i konfliktområder. Og jeg er så stolt over at fornemme, også da Kosovo-konflikten gik på sit højeste med alle de forfærdelige billeder, der blev vist, at danskerne holdt sammen om linien. Det var så flot. I holdt mere sammen, end de fleste andre gjorde.

I vidste, at vi ikke bare kunne vende ryggen til. Vi har jo aldrig vendt ryggen til i vores historie. Vi har ført en høj profil i de senere år på den internationale scene. Vi har set, at en aktiv indsats for menneskerettigheder nytter. Vi har også fået stor anerkendelse derfor og kvaliteten i de danske bidrag til konfliktløsninger står der respekt om.

Afslutningen af den kolde krig, Sovjetunionens kollaps, Tysklands genforening, nye staters opståen og Østeuropas omstilling til demokrati førte jo til en helt ny situation, også for Danmark. Den skabte håb for millioner af mennesker, Men samtidig så vi, at der op af de gamle huller pludselig kom gamle typer, som troede, at nu sad magten i spydstagen, nu var det dem, der havde ret, fordi de havde magt. Konflikter opstod. Det stiller nye krav til os alle sammen.

* * *

Forstå mig ret: At forebygge før en krise bliver til en krig, det er det sværeste. Men det er også det vigtigste. Forebyggelse af konflikter, tilstedeværelse af fredsbevarende styrker er forudsætning. Derfor skal vi ikke vende ryggen til. Forstår I, selvom man er et lille land, så kan man godt tænke og handle stort. Så kan man måske netop derfor gøre en forskel. Vi har sammen med andre allierede standset Milosovic' folkeforbrydelser. Hans etniske udrensninger. Vi har sat alle kræfter ind for at gøre det. Nu skal vi sætte alle kræfter ind for at vinde freden med en ny indsats.

Vores indsats vil bestå af nødhjælp, af praktisk genopbygning, af støtte til at styrke demokratiet i hele regionen.

Jeg ved godt, at det kræver ressourcer, men jeg håber, at den danske befolkning vil støtte os fortsat. Det er mange kræfter, vi lægger i det arbejde både ude og hjemme. 1700 danske soldater, politibetjente, civilekspertes, aktive fredsbevarende operationer har vi i sving rundt om i verden.

Jeg tror de fleste af jer, der er til stede her i dag kender en i familien eller i vennekredsen, der på et eller andet tidspunkt har gjort tjeneste uden for landets grænser i en fredsbevarende indsats. De har været aktive udøvere af dansk udenrigspolitik. Dem kan vi være stolte af. De gør det godt. Folk, der har mødt dem, husker, hvad Danmark er, og hvad Danmark står for.

Vores eget grænseland, vores måde at gøre det på har fået ny aktualitet.

* * *

I en verden, som har gennemlevet så meget, står der respekt om vores måde at klare fællesskab på. Som borgmesteren så smukt sagde det, er Ejer Bavnehøj-tårnet er det smukke symbol på sammenhold og samhørighed, for fællesskab. For der skal jo være plads til os alle i vores land. Vi skal kunne være her alle sammen. Jeg mener, at den hjælp, vi danske samlede sammen, da Kosovo-krisen var på sit højeste, og vi så billederne af lilleemor slæbe sig med sine sidste kræfter over bjergkammen, også var en hjælp til os selv. Pludselig opdagede vi, hvad det vil sige at hjælpe nogen. Pludselig kom vi til at tale om noget andet med naboen og på arbejdspladsen. Vi mærkede igen, hvad fællesskabsfølelse egentlig er.

Og her ved den gamle Europavej vil jeg gerne understrege, at uden et fællesskab, uden en samhørighed, uden den danske samhørighed vi har, så går det ikke med et velfærdssamfund. Et velfærdssamfund kan ikke fungere, hvis det alene drejer sig om at rage mest muligt til sig hver for sig. Et velfærdssamfund kan kun fungere, hvis vi står sammen om det, er opmærksom på det, vælger fra og vælger til. Tænker på de svageste. Også dem, der kom med en anden fortid end os.

* * *

Kære alle sammen, jeg vil godt også i dag sige her i Ejer Bavnehøj, at nu skal vi snart igen træffe en stor og ny beslutning. Et stort valg skal vi foretage inden så længe. Jeg har sagt, hvad jeg mener om Danmarks forhold til EURO'en. Det er vigtigt, at jeg også i dag får gjort nogle betragtninger om spørgsmålet.

I hele vores historie har Danmark aldrig haft godt af at være isoleret, at stå uden for. Der, hvor der er nogen, der beslutter om noget, der har betydning for Danmark, der skal vi også være.

Derfor er det, jeg anbefaler, - når tid kommer, - at vi siger ja til at blive medlem af dette samarbejde, EURO'en, den fælles mønt. Jeg ved, at der er mange følelser med, men jeg er ikke i tvivl om, hvad der er bedst for vores land. Det drejer sig om større tryghed i en international verden, hvor internationale penge med sekunder, kan sætte et land på kant. Det drejer sig om beskæftigelse, det drejer sig om at påtage sig et medansvar for verdens udvikling.

* * *

Her ved den gamle Europavej, på den vel mest kendte af Danmarks mange bavnehøje, vil jeg gerne slutte med at ønske Grænseforeningen, DGI Horsens-egnen og Skanderborg Kommune hjertelig tillykke med det smukke og fine arrangement. Jeg synes, det er en vigtig tradition at holde fast. Jeg er glad og stolt over, man har inviteret mig i dag. Jeg synes, det er vigtigt at kende sine rødder, for det er jo forudsætningen for, at vi kan vinde vej og finde vej i fremtiden.

Nu kan vi lykønske hinanden alle sammen. Vi kan lykønske os med, at generationer før os viste storhed og udsyn og dygtigt lagde grundstenene til, at vi i dag kan samles om at fejre 75-året for opførelsen af tårnet på Ejer Bavnehøj.

Hjertelig tillykke alle sammen. Hav en fortsat god dag.

Og husk, hvad rigtig danskhed er.

Tak.